

จุดยืนของไทยกับ TPP

..สวัสดิ์ปีใหม่ครับและขอต้อนรับการเข้าสู่ประชาคม AEC ครับ FAP newsletter ฉบับนี้จะมาพูดถึง TPP ซึ่งเป็นข้อตกลงทางการค้าที่มีความสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องพิจารณาให้ดีกว่าควรจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือไม่ ซึ่ง TPP นี้จะมีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อประเทศไทย ดังนั้น ผู้บริหารของกิจการจึงต้องทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับข้อตกลงทางการค้านี้ (TPP) ซึ่งคาดว่าจะมีผลในอีก 2 ปี ข้างหน้า

TPP ย่อมาจาก Trans-Pacific Partnership ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2548 โดยมีประเทศร่วมก่อตั้ง 4 ประเทศคือ ชิลี สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ และบรูไน มีชื่อว่า Trans-Pacific Strategic Economic Partnership ต่อมา สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น Trans-Pacific Partnership หรือ TPP และต่อมา ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู และมาเลเซียได้เข้าร่วม ปัจจุบันมีประเทศสมาชิก 12 ประเทศ

ประเด็นหลักในการเจรจา FTA ของ TPP แตกต่างจากการเจรจา FTA ทั่วไป ทั้งนี้ TPP จะไม่ใช่แค่การเจรจาเพื่อยกเลิกภาษีนำเข้าและมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้กันทั้งสินค้าและบริการ (comprehensive market access) แต่จะเจรจาเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานและการผลิตที่ครอบคลุมประเทศสมาชิก TPP ทุกประเทศ (full regional agreement) และครอบคลุมถึงประเด็นที่มีความคาบเกี่ยวกัน (cross-cutting trade issues) รวมถึงความสอดคล้องด้านกฎระเบียบ (regulatory coherence) การแข่งขันและการส่งเสริมธุรกิจ full regional agreement และ cross-cutting trade issues คืออะไร คำตอบก็คือ การเจรจาของ TPP จะครอบคลุมไปถึงเรื่องการได้มาซึ่งสินค้า และวิธีการทำธุรกิจ ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด เช่น สหรัฐอเมริกามองว่าต้นทุนของผู้ประกอบการของสหรัฐอเมริกาส่งกว่าประเทศอื่นเนื่องจากผู้ประกอบการของสหรัฐอเมริกาต้องจ่ายค่าสิทธิบัตรทุกอย่าง ดังนั้น ประเทศอื่นก็ต้องมีมาตรฐานในเรื่องนี้เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกาจะได้ไม่เป็นการเอาเปรียบ

ผู้ประกอบการของสหรัฐอเมริกา หรือนิวซีแลนด์มองว่าผู้ประกอบการเนื้อสัตว์ของตนเอง มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยสูง ซึ่งต้นทุนการผลิตก็สูงตาม ดังนั้น ผู้ผลิตเนื้อสัตว์ประเทศอื่นก็ต้องมีมาตรฐานสูงเช่นเดียวกัน ดังนั้น การเจรจาการค้าในกรอบของ TPP จึงครอบคลุมตลอด Supply chain ตั้งแต่ ต้นน้ำยันปลายน้ำ

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2558 12 ชาติสมาชิก TPP ได้บรรลุข้อตกลงกันแล้ว ทำให้สังคมไทยต้องกลับมาพิจารณาว่า ไทยควรเข้าเป็นสมาชิก TPP หรือไม่ เพื่อให้เห็นภาพความสำคัญของภาคการค้าของ AEC, RCEP และ TPP ต่อเศรษฐกิจโลก

ตารางเปรียบเทียบ AEC, RCEP, TPP

	AEC	RCEP	TPP
1. อัตราต่อผลผลิตมวลรวมของทั้งโลก	3%	29%	40%
2. จำนวนประชากร	610 ล้านคน	3,400 ล้านคน	800 ล้านคน
3. จำนวนประเทศสมาชิก	10 ประเทศ	16 ประเทศ	12 ประเทศ

ตารางเปรียบเทียบประเทศสมาชิก

Country	AEC	TPP	RCEP
Australia		✓	✓
Brunei	✓	✓	✓
Cambodia	✓		✓
Canada		✓	
Chile		✓	
China			✓
India			✓
Indonesia	✓		✓
Japan		✓	✓
Laos	✓		✓
Malaysia	✓	✓	✓
Mexico		✓	
Myanmar	✓		✓
New Zealand		✓	✓
Peru		✓	
Philippines	✓		✓
Singapore	✓	✓	✓
South of Korea			✓
Thailand	✓		✓
United States of America		✓	
Vietnam	✓	✓	✓

ประเทศที่เข้าร่วมทั้ง RCEP และ TPP ได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และประเทศในกลุ่ม AEC ที่เข้าร่วม TPP ได้แก่ สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซียและเวียดนาม จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้ง RCEP และ TPP เป็นภาคีทางการค้าที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกโดยถ้าพิจารณาในเชิงอัตราต่อผลผลิตมวลรวมของทั่วโลกแล้วจะเห็นว่า TPP มีขนาดใหญ่กว่า RCEP และ AEC ดังนั้น ไทยจึงไม่ควรมองข้ามความสำคัญของ TPP นอกจากนี้ หากวิเคราะห์ประเทศในกลุ่ม AEC ประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซียและเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก TPP แล้ว ดังนั้น เมื่อพิจารณาในเชิงศักยภาพด้านการแข่งขันกับกลุ่มประเทศ AEC แล้วประเทศไทยจะเสียเปรียบ สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซียและเวียดนาม นักลงทุนจะมุ่งไปลงทุนในประเทศดังกล่าวมากกว่าประเทศไทยซึ่งยังไม่ได้เข้าร่วม TPP ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ไทยควรที่จะเข้าร่วม

สำหรับภาคอุตสาหกรรมของไทยที่จะได้ประโยชน์จากการเข้าร่วม TPP ในอนาคต ได้แก่ อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้นที่จะได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีนำเข้า และเป็นการเสนอตัวเองให้เป็นหนึ่งในตัวเลือกของนักลงทุนในประเทศสมาชิก TPP ในอุตสาหกรรมดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (rules of origin) ซึ่งเรื่องนี้เป็นข้อกั

ของหลายฝ่าย ว่าหากอนาคตไทยเป็นประเทศนอกกลุ่ม TPP ก็อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้าในอุตสาหกรรมเหล่านี้ไปยังประเทศสมาชิกอย่างมาเลเซียและเวียดนาม ทำให้ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในแง่การเป็นฐานการลงทุนของนักลงทุนในระยะยาวได้ ประเด็นที่ไทยกังวลมากประเด็นหนึ่งก็คือ หากไทยเข้าร่วม TPP ไทยก็ต้องยอมรับในความตกลงด้านทรัพย์สินทางปัญญาด้วย ซึ่งจะทำให้การคุ้มครองผู้ประกอบการมากกว่าความตกลงทางการค้าที่เคยทำกันไว้ เช่น การขยายอายุสิทธิบัตรยา และการคุ้มครองข้อมูลยา ซึ่งจะส่งผลให้ยา มีราคาแพงและจะส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงยาของประชาชน ค่าใช้จ่ายของรัฐเกี่ยวกับบริการด้านสาธารณสุขจะสูงขึ้นอย่างมาก

ส่วนการขยายสิทธิบัตรพืชและการผลักดันให้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา UPOV1991 จะทำให้เกษตรกรต้องจ่ายค่าเมล็ดพันธุ์แพงขึ้น 2-6 เท่า นอกจากนี้ผลกระทบของ TPP จะมีต่อภาคการเกษตรของไทยด้วย เกษตรกรไทยจะได้รับผลกระทบจากการเปิดตลาดสินค้าเกษตรอย่างเสรีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะประเทศสมาชิกต่างพยายามผลักดันการส่งออกสินค้าเกษตรของตนเองไปทำตลาดกับประเทศในกลุ่ม เช่น สหรัฐอเมริกาที่เป็นผู้นำด้านการผลิตทั้งหมูและไก่ ขณะที่สินค้าประเภทนมและผลิตภัณฑ์จากนมที่แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เป็นเจ้าตลาดอยู่ ก็มีความพยายามทำตลาดในประเทศต่าง ๆ

อนาคต

การแข่งขันทางเศรษฐกิจของโลกเปลี่ยนแปลงไป ประเทศต่าง ๆ มีการรวมกลุ่มภาคีทางการค้าขึ้นมา และมีการกำหนดเงื่อนไขข้อตกลงรวมทั้งการกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ขึ้นมาทำให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตาม TPP ก็เป็นหนึ่งในภาคีการค้าที่เกิดขึ้น หากประเทศไทยตัดสินใจเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม TPP ย่อมส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้ประกอบการไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการไทยจะต้องเตรียมพร้อมคือปรับปรุงตนเองให้เข้ากับมาตรฐานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่วนภาครัฐนั้น จะมีบทบาทในการเจรจาเข้าร่วมกลุ่ม TPP ก็ต้องพิจารณาให้ถี่ถึงกรอบข้อตกลงว่าจะยอมเปิดรับสินค้าอะไรบ้าง เปิดได้มากน้อยแค่ไหน มีระยะเวลาเปิดรับนานเพียงใด เพื่อไม่ให้กระทบกับผู้ประกอบการไทย หรือแม้แต่ต้องกำหนดให้สินค้าบางตัวเป็นสินค้าอ่อนไหว ที่ต้องมีกรอบเวลาและเงื่อนไขการนำเข้า เพื่อปกป้องผู้ผลิตคนไทยไม่ให้ได้รับผลกระทบ